

МІЖНАРОДНА ОЛІМПІЙСЬКА СИСТЕМА: принципи, структура, діяльність

проф. Ю.А.Бріскін

Лекція з дисципліни “Олімпійський спорт”
з використанням фрагментів матеріалів та представлення
“Олімпійських мандрів”

Фундаментальні принципи олімпізму.

Олімпійська Хартія – основний правовий документ олімпійського спорту.

Діяльність Міжнародного олімпійського комітету (МОК).

Міжнародні спортивні федерації (МСФ).

Національні олімпійські комітети (НОК) та їх роль у зміцненні міжнародного олімпійського руху.

Міжнародна Олімпійська академія.

Олімпійський музей.

ОСНОВНІ ІДЕЇ СУЧАСНОЇ КОНЦЕПЦІЇ ОЛІМПІЗМУ

Політична ідея олімпізму полягає в спільності і примиренні усіх народів світу, в підтримці міжнародного антивоєнного руху. Прагнення Кубертена поставити олімпійську ідею мирного спілкування народів вище за міждержавні конфлікти і протиріччя стає у наш час усе більш реальним.

Гуманістична ідея олімпізму полягає в утвердженні рівності людей, в прагненні через спортивний рух вселити людству необхідність подолання станових, національних, расових, майнових протиріч.

Філософсько-педагогічна ідея олімпізму полягає в тому, щоб, спираючись на переваги **спортивно-ігрового методу виховання**, забезпечити вільний і всебічний розумовий, культурний і фізичний розвиток особистості, зв'язати заняття спортом з діяльністю в інших сферах громадського життя. У основі цієї ідеї лежить прагнення людини до особистої досконалості, до максимально доступного розвитку своїх здібностей, до рекордних досягнень.

ЕВОЛЮЦІЯ ПРИНЦИПІВ ОЛІМПІЗМУ

П'єр де Кубертен у зверненні до учасників ігор IX Олімпіади (1928 р.) в Амстердамі виклав основні принципи сучасного олімпійського руху:

- 🌐 Рівність основних видів спорту;
- 🌐 Проведення змагань в мистецтві, котрі проникнуті ідеями спорту;
- 🌐 Клятва спортсменів, яка, спираючись на честь і гідність людини, містить єдину правильну основу ефективного вирішення проблеми аматорства;
- 🌐 Олімпійський прапор, котрий має всі кольори народів і символізує п'ять частин світу, об'єднаних спортом;
- 🌐 Церемонії і ритуали відкриття і закриття Ігор, з відданням шани олімпізму, від якого вони беруть свій початок;
- 🌐 Авторитет МОК.

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ОЛІМПІЗМУ

1. Олімпізм являє собою філософію життя, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі та розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, Олімпізм намагається створити спосіб життя, який базується на радості від зусилля, освітній цінності доброго прикладу та повазі до універсальних фундаментальних етичних принципів.

2. Мета Олімпізму полягає в тому, щоб скрізь поставити спорт на служіння гармонійному розвитку людини з наміром підтримати встановлення мирного суспільства, яке зацікавлене в збереженні людської гідності.

3. Олімпійський рух – це концентрована, організована, універсальна і постійна діяльність всіх осіб та організацій, яких надихають цінності Олімпізму, що проводиться під керівництвом МОК. Ця діяльність охоплює п'ять континентів. Вона досягає своєї вершини, коли збирає разом атлетів світу на величезному спортивному фестивалі — Олімпійських іграх. Її символ - п'ять переплетених кілець.

ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ОЛІМПІЗМУ

4. Заняття спортом - одне з прав людини. Кожен повинен мати можливість займатися спортом, без будь-якої дискримінації, в дусі Олімпізму, взаєморозуміння, дружби, солідарності та чесної гри. Організація, керівництво й управління спортом повинні контролюватися незалежними спортивними організаціями.
5. Розуміючи, що спорт функціонує в рамках суспільства, спортивні організації в Олімпійському русі повинні мати права й обов'язки, притаманні автономним організаціям, які включають незалежне створення спортивних правил та контроль за ними, визначення структури та керівництво своїми організаціями, дотримання права на проведення виборів, вільних від будь-якого зовнішнього впливу, а також відповідальність за забезпечення застосування принципів добросовісного управління.
6. Здійснення прав і свобод, викладених у цій Олімпійській хартії, має бути забезпечено без будь-якої дискримінації, наприклад, расового характеру, за кольором шкіри, статтю, сексуальною орієнтацією, мовою, віросповіданням, політичними чи іншими переконаннями, національним або соціальним походженням, майновим станом, народженням чи іншим статусом.
7. Належність до Олімпійського руху вимагає обов'язкового дотримання положень Олімпійської Хартії та визнання МОКом.

ОЛІМПІЙСЬКА ХАРТІЯ –

- це збірка фундаментальних принципів Олімпізму, правил та роз'яснень, затверджених Міжнародним олімпійським комітетом (МОК).

Вона регламентує організацію, дію та процеси Олімпійського руху і визначає умови проведення Олімпійських ігор. По суті, Олімпійська хартія виконує три основних завдання:

а) Олімпійська хартія, як основний інструмент конституційного характеру визначає та відроджує фундаментальні принципи та невід'ємні цінності Олімпізму.

б) Олімпійська хартія - це і статут Міжнародного олімпійського комітету.

в) Крім того, Олімпійська хартія визначає основні права і обов'язки трьох головних складників Олімпійського руху, а саме: Міжнародного олімпійського комітету, міжнародних федерацій та національних олімпійських комітетів, а також організаційних комітетів Олімпійських ігор, які повинні дотримуватись Олімпійської хартії.

Остання редакція набула чинності з 02.08.2016 р.

Історія створення Олімпійської хартії

РОКИ	ПОДІЇ
1894	П'єр де Кубертен подав на розгляд делегатів Міжнародного атлетичного конгресу рукопис "Регламенти", де було викладено головні цілі МОК
1908	брошура "Олімпійські правила та положення" - перший друкований прообраз Олімпійської хартії, підготовлений за участю Кубертена
1977	внесено 25 змін до уставного документу олімпійського руху
початок 80-х рр	кількість та принциповість змін, обумовили необхідність нової редакції документу
1981	створено робочу групу з перегляду Олімпійської хартії, група набула статусу комісії;

ЗАВДАННЯ КОМІСІЇ:

- 🌐 упорядковувати структуру Хартії;**
- 🌐 спростити її правила;**
- 🌐 внести ясність в потенційно суперечливі положення тексту;**
- 🌐 зняти протиріччя у французькій та англійській мовних версіях**

Структура та зміст Олімпійської хартії

МІЖНАРОДНИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ (МОК)

Міжнародний олімпійський комітет (МОК), утворений 23 червня 1894 р. на конгресі в Парижі, є найвищим керівним органом олімпійського руху.

Згідно з правилом 15 Олімпійської хартії МОК є міжнародною неурядовою неприбутковою організацією з необмеженим строком дії, у формі асоціації із статусом юридичної особи, визнаною Федеральною радою Швейцарії відповідно до договору, що набув чинності 1 листопада 2000 р.

Штаб-квартира Міжнародного олімпійського комітету з 1915 р. знаходиться в Лозанні (Швейцарія), олімпійській столиці.

МІЖНАРОДНИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ (МОК)

ОСНОВНІ ОРГАНИ МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО КОМІТЕТУ

Відповідно до правила 17 Олімпійській хартії, органами МОК є:

Сесія МОК

Сесія МОК, згідно з правилом 18, є загальними зборами членів МОК. Рішення сесії, що є найвищим органом МОК - остаточні. Сесія може делегувати повноваження Виконкому МОК

Виконком МОК

Виконком МОК складається з Президента, чотирьох віце-президентів і десяти інших членів виконкому.

Президент МОК

Президент МОК, відповідно до правила 20 Олімпійської хартії, обирається сесією МОК таємним голосуванням з числа членів МОК, терміном на вісім років, з одноразовим продовженням терміну на чотири роки.

ПРЕЗИДЕНТИ МОК

*Деметріус
Вікелас
(1894—1896)*

*П'єр де
Кубертен
(1896—1925)*

*Анрі де
Байє-Латур
(1925—1942)*

*Юханнес Зіґфрід
Едстрем
(1946—1952)*

*Ейвері Брендедж
(1952—1972)*

*Майкл Морріс
Кілланін
(1972—1980)*

*Хуан Антоніо
Самаранч
(1980—2001)*

*Жак Рогге
(з 2001)*

ПРЕЗИДЕНТИ МОК

Томас Бах (з 2013 р.)

МІЖНАРОДНИЙ ОЛІМПІЙСЬКИЙ КОМІТЕТ (МОК)

Міжнародний олімпійський комітет сприяє поширенню олімпізму в усьому світі.

Для пропаганди олімпізму Міжнародний олімпійський комітет:

- 🌐 співпрацює у прагненнях поставити спорт на службу людству;
- 🌐 бореться проти будь-яких форм дискримінації в олімпійському русі;
  - 🌐 вживає всіх заходів щодо запобігання небезпеки здоров'ю спортсменів;
  - 🌐 виступає проти будь-яких політичних чи комерційних зловживань у спорті і серед атлетів;
- 🌐 підтримує і заохочує пропаганду спортивної етики;
- 🌐 спрямовує свої зусилля на утвердження чесної спортивної гри і засуджує будь-яке насильство;
- 🌐 веде боротьбу із вживанням допінгу в спорті;
  - 🌐 прагне, аби Олімпійські ігри проводились за умов, які виховують відповідальне ставлення до збереження довкілля;
  - 🌐 підтримує Міжнародну олімпійську академію;
  - 🌐 підтримує інші організації, які займаються олімпійською освітою.

Міжнародні спортивні федерації (МСФ)

Перші міжнародні спортивні федерації були організовані ще у XIX столітті до створення МОК, наприклад Міжнародна федерація гімнастики (1881 р.), Міжнародний союз ковзанярів, Міжнародний союз веслярських товариств (1892 р.).

Міжнародні неурядові організації, що керують одним або декількома видами спорту на всесвітньому рівні і включають до свого складу організації, що керують цими видами на національному рівні.

Статути МСФ і їх діяльність в межах олімпійського руху повинні відповідати Олімпійській хартії, зокрема в тому, що стосується прийняття і застосування Всесвітнього антидопінгового кодексу. Кожна МСФ зберігає свою незалежність і автономію в управлінні своїм видом спорту.

Міжнародні спортивні федерації (МСФ)

Місія і роль МСФ

- 🌐 встановлювати і виконувати, відповідно до духу олімпізму, правила свого виду спорту і стежити за їх дотриманням;
- 🌐 забезпечувати розвиток свого виду спорту у всьому світі;
- 🌐 сприяти реалізації цілей, викладених в Олімпійській хартії, а саме - через розповсюдження олімпізму і розвиток олімпійської освіти;
- 🌐 надавати підтримку МОК в розгляді кандидатур на організацію Олімпійських ігор щодо своїх видів спорту;
- 🌐 брати на себе відповідальність за контроль і керівництво своїми видами спорту на Олімпійських іграх;
- 🌐 для інших міжнародних комплексних змагань, які проводяться під патронатом МОК, МФ можуть брати на себе або делегувати відповідальність за контроль і керівництво своїми видами спорту;
- 🌐 забезпечувати технічну допомогу реалізації програми "Олімпійська солідарність".
- 🌐 заохочувати і підтримувати заходи, пов'язані з медичним обслуговуванням і здоров'ям атлетів

Національний олімпійський комітет (НОК)

- керівний орган олімпійського руху в країні;
- поряд з МОК і МСФ є однією з найважливіших структур у міжнародній системі олімпійського спорту;
- без визнання НОК країни Міжнародним олімпійським комітетом спортсмени цієї країни не можуть брати участь в Олімпійських іграх;
- місія НОК полягає в розвитку, просуванні та захисті Олімпійського руху в їх відповідних країнах, відповідно до Олімпійської хартії.

Національний олімпійський комітет (НОК)

Роль НОК полягає в наступному:

- 🌐 просувати фундаментальні принципи і цінності Олімпізму у своїх країнах, зокрема в сфері спорту і освіти, просуваючи програми олімпійської освіти на всіх рівнях в школах, інститутах фізичного виховання і спорту та університетах, а також спонукаючи створення закладів Олімпійської освіти, таких як національні Олімпійські академії, Олімпійські музеї та інші програми, включаючи культурні, що мають відношення до Олімпійського руху;
- 🌐 забезпечувати дотримання Олімпійської хартії в своїх країнах;
- 🌐 сприяти розвитку спорту високих досягнень, а також спорту для всіх;
- 🌐 сприяти підготовці спортивних адміністраторів, організовуючи навчальні курси та слідкуючи за тим, щоб такі курси пропагували фундаментальні принципи Олімпізму;
- 🌐 вживати заходів проти всіх форм дискримінації і насильства в спорті;
- 🌐 приймати і забезпечувати виконання Всесвітнього антидопінгового кодексу;
- 🌐 заохочувати і підтримувати заходи, пов'язані з медичним обслуговуванням і здоров'ям атлетів.

Національний олімпійський комітет (НОК)

Незалежно від свого складу, НОКи повинні включати:

- 🌐 всіх членів МОК в їх країні, якщо такі є. Ці члени мають право голосу на генеральних асамблеях НОК. Крім того, члени МОК в даній країні, за своїм положенням є членами виконавчого органу НОК, в якому вони мають право голосу;
- 🌐 всі національні федерації, які є членами МФ, види спорту яких включені в програму Олімпійських ігор, або їх представники;
- 🌐 обрані представники атлетів. Такі представники повинні бути учасниками Олімпійських ігор. Вони повинні залишити свою посаду не пізніше ніж після закінчення третьої Олімпіади з моменту їх останньої участі в Олімпійських іграх. На прохання НОК, Виконком МОК може звільняти від вимоги, що такі представники повинні були брати участь в Олімпійських іграх

Членами НОК можуть бути:

- 🌐 національні федерації, які є членами МФ, визнаних МОК, види спорту яких не включені в програму Олімпійських ігор;
- 🌐 групи комплексних видів спорту та інші організації спортивного напрямлення або їх представники, а також громадяни даної країни, які можуть підвищувати ефективність НОК, або які мають видатні заслуги в справі спорту і Олімпізму.

Асоціації НОК

Національні олімпійські комітети утворюють п'ять континентальних асоціацій:

*Емблема Асоціації
європейських
олімпійських
комітетів;*

Європейські олімпійські комітети;

Асоціація національних олімпійських комітетів Африки;

Олімпійська рада Азії;

Панамериканська спортивна організація;

Національні олімпійські комітети Океанії.

Асоціації НОК

- **координація діяльності з розвитку олімпійського спорту на всесвітньому або континентальному рівнях;**
- **основним завданням є розвиток олімпійського спорту на різних континентах і в різних регіонах світу**

Міжнародна олімпійська академія

Діє з метою пропаганди олімпізму і впровадження в життя молоді олімпійських ідеалів

Існує понад 130 національних олімпійських академій, які займаються олімпійською освітою.

Олімпійська академія України була створена 20 вересня 1991 року. В регіонах України активно діють її осередки.

Олімпійська академія України має на меті розвинення та зміцнення олімпійського руху в Україні, духовне збагачення людей, обмін цінностями національної культури, пропаганду ідей і принципів олімпізму.

Олімпійський музей

Ідея створення олімпійського музею належить П'єру де Кубертену. Проте, реалізувати її вдалося лише сьомому Президенту МОК Хуану Антоніо Самаранчу.

Урочисте відкриття музею відбулось 23 червня 1993 року і стало даниною пам'яті та поваги до його організаторів і, передусім, П'єра де Кубертена, а також спортсменам п'яти континентів, об'єднаних олімпійською ідеєю. Всі експонати в музеї розташовано за принципом поєднання спорту та культури.

Олімпійський музей побудований із білого мармуру, який нагадує про грецьке походження Олімпійських ігор. Щоб зберегти природну красу місцевості, два поверхи з п'яти розташовано під землею.

